

Zinnia species

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Zinnia* werd door Carl Linnaeus gegeven en is een eerbetoon aan de Duitse botanicus en professor in de anatomie, Johann Gottfried Zinn (1727–1759). Zinn was de eerste die de soort beschreef die nu bekend staat als *Zinnia peruviana* (in 1757, destijds nog onder het geslacht *Rudbeckia*). Linnaeus erkende later dat het een apart geslacht betrof en noemde het naar Zinn. Het zijn populaire eenjarige bloemen, vaak eenvoudigweg *Zinnia* genoemd in het Nederlands, soms Elegante Zinnia, of, voor de soort *Zinnia elegans*, Jeugd-En-Leeftijd (een oude Nederlandse naam).

Taxonomie

Het geslacht *Zinnia* bestaat uit ongeveer twintig soorten, voornamelijk eenjarigen en enkele vaste planten. Ze behoren tot de grootste plantenfamilie, de Asteraceae (Composietenfamilie).

- Rijk: Plantae
- Orde: Asterales
- Familie: Asteraceae (Composietenfamilie)
- Onderfamilie: Asteroideae
- Geslacht: *Zinnia*
- Belangrijkste soort: *Zinnia elegans*

Synoniemen

De meest gecultiveerde soort, *Zinnia elegans*, heeft een aantal synoniemen. De meest bekende is *Zinnia violacea*. Andere algemene namen of synoniemen voor de gecultiveerde *Zinnia elegans* zijn: Gewone Zinnia, Elegante Zinnia, en de historische naam Jeugd-En-Leeftijd. De soort *Zinnia angustifolia* wordt soms ook vermeld onder het synoniem *Zinnia linearis*.

Variëteiten en cultivars

Het geslacht *Zinnia* omvat honderden cultivars, met de meeste afkomstig van hybridisatie van de soort *Zinnia elegans*. Er zijn veel variaties in bloemvorm, grootte en kleur, vaak onderverdeeld in series:

- *Zinnia elegans* cultivars:
 - Benary's Giant Serie: Populair voor snijbloemen, met zeer grote, dahlia-achtige, dubbele bloemen op stevige stelen. Kleuren zijn onder andere 'Scarlet', 'White', 'Lime', 'Purple', 'Carmine', en 'Salmon Rose'.
 - State Fair Giant Serie: Hoge planten met grote (tot 15 cm) enkele, dubbele of semi-dubbele bloemen in een breed scala aan kleuren.
 - Dreamland™ Serie: Compacte, lage planten met grote, dubbele bloemen, ideaal voor potten en borders.
 - Lilliput: Compacte planten met kleinere (8-9 cm), dubbele of semi-dubbele pomponbloemen.
 - Oklahoma Mix: Productieve bloeier met semi-dubbele tot dubbele bloemen in diverse tinten.
 - Zinderella Serie: Bekend om zijn "scabiosa-achtige" bloemvorm met een opstaande, getufte centrale kuif. Kleuren zoals 'Lilac' en 'Peach'.
 - Queeny Serie: Opvallende cultivars vanwege hun unieke kleurenpalet met limoengroene ondertonen, zoals 'Queeny Lime Red', 'Queeny Lime Orange' en 'Queeny Lemon Peach'.
 - Andere cultivars: 'Uproar Rose', 'Swizzle Series', 'Peppermint Stick' Mix (gestreepte bloemen), en 'Zowie! Yellow Flame'.
- Hybriden en andere soorten:
 - *Zinnia angustifolia* (Ruwe Zinnia): Een lage, kruipende soort met kleinere, enkelvoudige, madelief-achtige bloemen in geel, oranje of wit. Cultivars: 'Crystal White', 'Tropic Snow'.

- *Zinnia haageana* (Mexicaanse Zinnia): Compact en vaak met tweekleurige bloemen. Cultivar: 'Old Mexico' (mahonierood met gele puntjes).
- *Zinnia marylandica* (Hybride): Een kruising tussen *Z. elegans* en *Z. angustifolia* (bijvoorbeeld Profusion en Zahara series) die ziekteresistentie combineert met een overvloedige bloei:
 - Zahara Serie: Zeer hitte- en droogtetolerant met compacte groei, in zowel enkele als dubbele vormen ('Double Zahara Cherry', 'Double Zahara Salmon Rose').
 - Profusion Serie: Bekend om zijn superieure ziekteresistentie en uitstekende prestaties in hitte en vochtigheid.

Familie

Zinnia behoort tot de familie Asteraceae (Composietenfamilie). Dit is dezelfde familie als die van de madeliefjes, zonnebloemen en asters, wat duidelijk te zien is aan de samengestelde bloemhoofdjes, die bestaan uit randbloemen (de "bloemblaadjes") en buisbloemen (de centrale schijf).

Hoogte

De hoogte varieert sterk tussen de verschillende soorten en cultivars. Dwergvariëteiten zoals die van *Zinnia angustifolia* of de Zahara-serie blijven compact, vaak slechts 15 tot 30 centimeter hoog. De traditionele snijbloemvariëteiten van *Zinnia elegans* kunnen daarentegen uitgroeien tot een aanzienlijke hoogte, van 60 tot wel 120 centimeter.

Bloemkleur

Zinnia's staan bekend om hun extreem brede en levendige kleurenpalet. Vrijwel alle kleuren komen voor, met uitzondering van helderblauw. Veelvoorkomende kleuren zijn rood, roze, paars, geel, oranje, wit, en zelfs groen ('*Benary's Giant Lime*'). Daarnaast zijn er tweekleurige en gestreepte cultivars. De bloemvorm kan variëren van enkelbloemig (zichtbaar hart), semi-dubbel, tot volledig dubbel (dahlia- of cactusachtig), met diameters van 2,5 cm tot meer dan 15 cm.

Bladkleur

De bladeren van de *Zinnia* zijn meestal lancetvormig tot ovaal, tegenoverstaand en zonder steel (zittend), met een licht- tot middengroene kleur. Het blad van de meest populaire soort, *Zinnia elegans*, heeft een opvallende ruwe, 'schuurpapier'-achtige textuur.

Bloeiperiode

Zinnia's zijn extreem langbloeiend en bieden kleur gedurende de hele zomer en een deel van de herfst. De bloeiperiode start over het algemeen in juni/juli en kan aanhouden tot de eerste serieuze vorst in oktober/november.

Standplaats

De planten gedijen het best op een plaats in de volle zon, aangezien ze van nature uit hete klimaten komen. Ze geven de voorkeur aan vruchtbare, humusrijke en zeer goed doorlatende grond. Stilstaand water of een te dichte plantafstand (wat de luchtcirculatie beperkt) moet worden vermeden, omdat ze gevoelig zijn voor meeldauw, vooral in vochtige omstandigheden.

Herkomst

Het geslacht *Zinnia* is voornamelijk inheems in droge graslanden en struikgewassen van Noord-Amerika, met name Mexico en de aangrenzende regio's in het zuidwesten van de Verenigde Staten. Vanuit deze warme herkomst hebben ze zich ontwikkeld tot de populaire tuinplanten die ze nu wereldwijd zijn.

Soort gewas

De meeste *Zinnia*-soorten en alle populaire cultivars (*Z. elegans*, *Z. angustifolia*) zijn eenjarige planten (*annuals*). Ze voltooien hun levenscyclus in één groeiseizoen en sterven af bij de eerste vorst. Enkele minder vaak gecultiveerde soorten zijn halfheesters of vaste planten.

Vermeerderingswijze

Zinnia's worden meestal vermeerderd door zaad. De zaden zijn groot en kiemen snel, waardoor ze vaak rechtstreeks in de volle grond gezaaid kunnen worden nadat het gevaar voor vorst is geweken. Ze staan erom bekend dat ze een hekel hebben aan verplanten, hoewel voorzaaien binnenshuis voor een vroege start ook mogelijk is.

Klimaatzone

Als van oorsprong uit Mexico afkomstige planten, zijn *Zinnia*-soorten zeer gevoelig voor vorst en worden ze daarom wereldwijd als eenjarigen gekweekt. Ze gedijen uitstekend in de hitte van de zomer. Ze zijn geschikt voor alle USDA-hardheidszones zolang ze als eenjarige worden behandeld en pas na de laatste vorst worden geplant.

Insecten

Zinnia's zijn uitzonderlijk waardevol in de tuin voor het aantrekken van bestuivers. De bloemen, vooral de enkelbloemige en semi-dubbele typen waarbij de nectar en het stuifmeel gemakkelijk bereikbaar zijn, zijn een magneet voor bijen, hommels, vlinders (zoals de monarchvlinder en atalanta) en kolibries.

Bronvermelding

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Zinnia>

https://en.wikipedia.org/wiki/Zinnia_elegans

<https://hgic.clemson.edu/factsheet/how-to-grow-zinnias-the-best-varieties-care-tips/>

<https://www.epicgardening.com/zinnia-varieties/>

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	Genoemd naar de Duitse botanicus Johann Gottfried Zinn
Taxonomie	<i>Familie: Asteraceae, Geslacht: Zinnia, Belangrijkste soort: Z. elegans</i>
Synoniemen	Gewone Zinnia, Elegante Zinnia, Jeugd-En-Leeftijd, <i>Zinnia violacea</i>
Variëteiten en cultivars	Benary's Giant Serie, State Fair Giant Serie, Dreamland™, Lilliput, Oklahoma Mix, Zinderella Serie, Queeny Serie, Zahara Serie, Profusion Serie
Familie	Asteraceae (Composietenfamilie)
Hoogte	15 cm (dwerg) tot 120 cm (lang)
Bloemkleur	Vrijwel alle kleuren (rood, roze, paars, geel, oranje, wit, groen), tweekleurig, gestreept
Bladkleur	Licht- tot middengroen, ruwe textuur (<i>Z. elegans</i>)
Bloeiperiode	Juni/Juli tot de eerste vorst (oktober/november)
Standplaats	Volle zon, vruchtbare, humusrijke, zeer goed doorlatende grond
Herkomst	Mexico en aangrenzende gebieden in Noord-Amerika
Soort gewas	Eenjarige plant (<i>annual</i>), enkele soorten zijn vaste planten of halfheesters
Vermeerderingswijze	Zaad (direct zaaien of voorzichtig verplanten)
Klimaatzone	Gekweekt als eenjarige in alle zones (zeer vorstgevoelig)
Insecten	Trekt bijen, hommels, vlinders en kolibries aan (belangrijke bestuiversplant)